

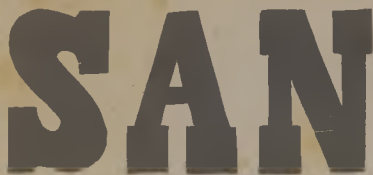
Czasopismo San wychodzi w każdą
niedzielę.

Przedpłata

zamiejscowa:	w mieście:
miesięcznie 50 ct.	miesięcznie 40 ct.
kwartalnie 1 złr. 35.	kwartalnie 1 złr. 20.
połrocznie 2 „ 70.	połrocznie 2 „ 40.
rocznie 5 „ 40.	rocznie 4 „ 80.

Numer pojedynczy 10 ct.

Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.

5 centów od miesięcznej wierzba dro-
żby
Przedpłata miesięczna 22 miejscowa
w opłaceniu

Redakcja, naprzeciw Starostwa w Przemyslu
na dole

Wskopisma nie zwracają się.

czasopismo społeczno-ekonomiczne

Przemysł dnia 21 kwietnia 1883.

Po kilkunastoletniej ciszy, jaką zachowywała stolica Polski, aby nie dać wrogom najmniejszego powodu do zwiększenia ucisku i zastosoowania różnych środków „uspakajania”, stała się ona naraz widownią nowego rodzaju manifestacji, wychodzącej nie od ludności, lecz od rządu. Znany przesładowca młodzieży, godny następca Nowosiłowca, kurator szkół Królewstwa Apuchin, został przez studenta, nie Polaka, nie katolika, lecz prawosławnego Rosyjanina, Zukowica wypoliczkowanym, z powodu osobistej obrazy i brutalnego zachowywania się. Młodzież szkolna Warszawy postanowiła okazać współczucie swemu koleśce, którego jakby więźnia stanu traktują, a potępiać oburzając i prowokując postępowanie sędziepa carskiego. Na bezbronną młodzież wysłano wojsko, na jeżdżano na nią konicą, jakby na nieprzyjaciela w boju, lub przynajmniej zrewolwioną, uzbrojone tłumy. Zamykano ulice, konsygnowano załogę, jakby w mieście wybuchło powstanie. Mieszkańcy zachowali się spokojnie, wiedząc że najmniejszy pretekst wystarczy na rękę tyranom, przypatrywano się z powagą ewolucyjną wojska, nikomu nie przyszła do głowy szalona myśl wywołania burdy, tak pożądaną od sędziy. Ubolewano jedynie nad tem, że młodzież dała się porwać krewkości i szlachetnemu popędowi okazania współczucia ofiarze tyrańskiego kuratora. A przecież młodzież ta, widocznie za przywódcą starszych panuje bardzo nad sobą, skoro nie dopuściła się żadnego wyryku. Naród którego najmłodsze pokolenie tak jest rozważnym, musi być bardzo dojrzałym politycznie, wyćwiczoną w szkole nie szczęć. Tak każdy beztrośnie osądzić musi, tylko Moskalt, tak osądzony każdy inny naród, tylko nie Polaków. Dla tych nikt dziś

już nie znajduje słowa współczucia, dziś nie odczuwa się nawet owe idealne potępienia dla systemu eksterminacyjnego rządu moskiewskiego, którym przed trzydziestu kilku laty brzmiały parlamenty. Jakże bowiem w czasach panowania sily przed prawem okazywać się przychylnym słabemu, sprawę jakiej, zamiast potężnemu jego oprawcy? Dziś oświła się Europa z nieszczęściami Polski, bo one długo trwają, przynurza oczy na straszne sceny jak widzą na tragedji, gdy ona zbytnim przeciąganiem rozstraja mu nerwy. Ona pragnęłaby może dla uniknięcia ciągłych wzruszeń, aby ta duszona ofiara, raz już zakończyła swe niespożyte życie, i przestała wstrząsać sercami. Życzeniu temu nie staje się żadość, naród żyje i nie zamiera samobójstwem zakończył życia. Dziś chwyla on się wszystkich leków zmniejszających sily, unika zaś heroiczných środków. Lecz jak długo może trwać stan taki, jak długo można panować nad sobą, pytać gorętsze natury. Na to trudno odpowiedzieć, bo dzieje świata nie dają pod tym względem żadnej wskazówki. Upadły prawdy państwa i ginęły narody, lecz wtedy gdy idee ludów stanowiły państwo, nie narodowości, gdyż zarzekano się wiary swej i języka, przyjmując nowe od zwycięzców. Pierwszy przykład dopiero mamy w Irlandji, która kilka lat wstecz stawiano jeszcze Polsce za wzór godny naśladowania (głównie w broszurze: *Irlandja i Polska. Prępy. Red.*), a i dnakże i tam upadkowio winien jest brak pielęgnowania narodowości, wyparcie się jej i rzuczenie wyższych klas ludności, pozbycie się majątków ziemskich, wykupionych przez Anglików. Rzeczywiście wówczas garstkę Irlandczyków można było stawiać za wzór wierności i rozumu politycznego, oni bowiem podnieśli na nowo standard narodowy, okazali światu, że narodowość ich nie zginęła i że oni

walczył nieznawien, lecz na drodze pokojowej o prawa dla niej. Zdawało się że za lada chwilę Anglia ustąpi, zabezpieczy te prawa, pozwoli żyć Irlandczykom. Od tego czasu zmieniły się stosunki, lecz i dziś właśnie znowu ta Irlandja może być dla nas przykładem, lecz odstraszcającym. Walka przeszła na inne pole, terrorysty i dynamitu, a zamachy ostatnich dni zabudziły całą zawziętość Anglików tak, iż dziś żądać ustępstw na rzecz Irlandji, równałoby się zdradzić kraju swego i narodowości.

Moskale pewnie pragnęliby wiedzieć nas na tej drodze, którą kroczą Irlandczycy woleliby aby Polacy zamiast brać udział w rządach Austrii, stać na straży prawa i legalności, mieszali się do spisów i agitacji socjalistycznych, występowali z zamachami dynamitowymi. Lecz napróżno oczekują na to. Choć Polacy wiedzą, że długo im jeszcze czekać przyjdzie na polepszenie losu, i niejedno jeszcze przeżyć doświadczenie, nie cofną się oni z drogi, na którą po latach cierpień i pasowań się ze swemi porwanymi weszli, a na której powoli i wprawdzie, jak po drodze Golgoty, lecz pewnie dojdą do tego celu, który od wieku mają na oku, a to do odrodzenia się. Nie sprawdzą ich z niej ani wściekle kasania Apuchinów, ani zaczerpki odkomenderowanego dla prowokacji łożdactwa, bo gdyby nawet młodzież, czego się po niej nie spodziewamy, dała się unieść egzaltacji i nie poprzestała na cichym i poważnym protestie przeciw ciemniemu, starci skłoniła ją do zaniechania wszelkich demonstracji mogących nie tylko jej samej, lecz i krajowi zaszkodzić.

KORESPONDENCJE.

Lwów w Kwietniu. Długo bardzo nie nie pisałem, nie było o czem Zima wzięła nas w żelazne kle-

zwie do współdziałania. Lecz ona nie potrzebuje pomocy, będać dość silna. Potęgę jej stanowi broń, a ta jak wiemy w wielu już rozstrzygała wojny, coż dopiero gdy ona przewyższa pewnością strzał wreszcie dotychczas znane systemy broni odładowej i maszynowej. Zapas jej strzałów starczy na na jeden miesiąc tylko, a każdy z nich może być celny, traf niezawodnie, w samo serce tego, kto się podsunie niebezpiecznie pod linię strzału. I oto jakiś młodzien, mogący mieć dwadzieścia parę lat, podsuwa się, nie przeczuwając niebezpieczeństwa i choć nie pada trupem, lecz staje jak wrzty, przesyty pociskiem błękitnym, oczu pięknej blondynki, co wraz ze strażą swą towarzyszą pieszka przed chwilą małego podróżnego, wyciągniętego oknem. Stanał i patrzy, jakby go magijetynowa połga wroku przykula do ziemi; strzał się powtarza, lecz choć się ją nie słabnie, znać iż poszki z przeciwnej wyznaczono strony sprawiają dywersję połowie armii, broniącej wejścia do wagonu, bo oto gdyby nie rezerwa, byłby jakiś nieprzyjaciół wart się niebawem do broniowej twierdzy. Sygnał porażony drugi raz dowodem przeważnej, rad jakim młodzień został. Poskoczył szybko i przobiegł koło wszystkich wagonów, w jednym oddziale, znalazł goś, którego miał potęgnać, użyczył to doraźnie i wrócił, gdzie chwilę przedtem stał — lecz owego groźnego nieprzyjaciela już nie było. Niezadowolony tym utrzymaniem opuszczonego placu boju, postawionemu nasz bohater wyzyskać jednak skutki, — pogoń jego za nieprzyjaciółkami nie odnosiła jednak skutku, w chwilę bowiem go wyprzedziła z lwowa, gdy przyszedł pusta droga ku strobom planisty zwanej „kolom”, w której dziś miesi się pomnik Straszewskiego, zaszedł mu drogę jeden z tych strasznych Molochów krakowskich, potężającychacy czas swych bliźnich, bo za swoim

nie wiedza co poczęć i chwycający przebiegającego za poję sordutu:

— A, pewnie masz wiadomości z pola bitwy i z niemi tak pełnia — przeciwny, — lecz powie mi wpród, co wiesz. Prawda, że Napoleon pokbi tył. Szarów, co to jak szczyry wpływ przepływał Ren. Oho! nie zawiodłem na nim i na Mac-Mahonie.

— Broń Boże! nie nie wiem i spiesz się do miasta, bo mój znajomy ojeżdżający do Lwowa zapomniał swoje rzeczy w hotelu. Biegnij więc, aby kaszą je wyłaził najbliższymi pościgiem.

— Tero fere, tere fere, mój mój kochanku nie zwiedzić! Przecież najbliższy pościg do Lwowa odebrał dopiero za dziesięć godzin, coż więc tak pilnego?

Nie nie pomogło, młodzieniec musiał wysłuchać całego planu kampanji, istniejącego w mózgowiny zapamiętającego zwolennika Napoleona zdobył z nim razem Berlin, Petersburg i wreszcie Wiedeń, który mimochemo powiadałszy, poddał się nim go zaczęto obłąkać, lecz gdy odniósł już zupełne zwycięstwo przelał się, że sam przegrał politykę, pękła nieznajomość na zniknęła bś śladu; nie wiedział nawet w którą a nie skierowała swe kroki.

Chod więc sam sprzyjał Napoleonowi i żyzył Bismarckowi wraz z Moltktem, Schowenitzem i innymi znakomitościami pruskimi aby przy najbliższej sposobności krak skreślił, tym razem przetrzął Napoleona i wszystkich jego marszałków.

Niebażny! Noto to właśnie owe przekleście ich, było powodem iż oni wnet dośledzali się Sedan; lecz kłóć może w podobnej chwili zapawać nad sobą?

Bohater nasz był w owem stadium życia, gdy w sercu, czu umyśle, budza się jakieś nieznanie i niewytłumaczalne pragnienia, jakas nieokreślona i nieczem nie

SROCZKA.

nowella
PRZEM M N

Pierwsze zdziwienie na poczęt odochożył do Lwowa. Peron dachów dworca krakowskiego we życiem, wszyscy podróżni pchali się i cisną z wyjątkiem *habituś* kolejowych. Ci albo wydał znaczniej później, gdy minął cięło, albo już zajęli miejsca kolejowe i siedzą po przeciwnej stronie wagonu, aby ich nie widzieli, lub stojąc we trzech kolo drzwi wagonu przedstawiają cię, wzrakom w przedziale panując, albo jeszcze skutecznie odstrasza śmiałków, coby zaprzęgnił i dostać się do nich, mial głowę dziecka, wyglądającego oknem. Niczem strach na wroble, jak taka młoda istotka działa na podróżnych, zwanych pasażerami w techniczno-niemiecko-francusko-kolejowym żargonie. Obał jednego przedziału, z którego wyglądała właśnie taka aniołkowa głowa małego stracha, stoi kilka osób, widzenie odprowadzających tych co się umiesili już w powozie. Dwóch mężczyzn i dwie panie stoja jakby na straży wejścia, dla odstraszania śmiałka, co nie miałoby dość respektu dla krzykliwego towarzysza podróży i naraziłby nawet swe uszy, aby tylko siedzieć wygodnie. Trudno zaś oblie panie odsunąć na bok i przesiadzić się pomiędzy nie, zwłaszcza gdy są tak zażęte rozmową z siedzącymi już wewnątrz szeregami posiadaczami tego straszego aniołka. Panowie stoja zresztą za niemi jak rezerwa armii, obojętni na wszystko, co się nokoło dzieje, dopóki ich armia nie zawa-

100 ju) 2 zhi — chi.

